

תת"ע 2440/04/15 - ישראל דנציגר נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

תת"ע 2440-04-15 מדינת ישראל נ' דנציגר ישראל

בפני	כבוד השופט אהרן האוזרמן
המבקש	ישראל דנציגר
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל ע"י עו"ד אבי פרידל

החלטה

בפני בקשה להטלת הוצאות ההגנה בתיק זה, על המשיבה.

כנגד המבקש נרשמה הודעת תשלום קנס בגין עבירה של העמדת רכב לצד תמרור 437, המסמן מקום חניה לרכב של נכה, בניגוד לתקנה 72 (א) (16) לתקנות התעבורה.

המבקש התייצב לשיבת ההקראה ביום 17/6/15, וכפר בכתב האישום נוכח - "כשלים" בדו"ח. לטענתו, במקום בו חנה יש "תמרורים כפולים" וכן טען כי: "אני לא חנית במקום של חניית נכה. אני לא חנית על המעטפת".

המבקש הציג תמונות שצילם במקום, התומכות לשיטתו בטענה כי מוצב במקום תמרור המתיר חניה בלילה. התיק נקבע לשמיעת הוכחות.

בתאריך 29/6/15 שלח המבקש הודעה לבית המשפט בה ביקש למעשה לתקן את כפירתו, כאשר כתב כי לאחר הדיון האחרון, ביקר שוב במקום קבלת הדו"ח והתברר לו כי - אכן חנה על המעטפת. יחד עם זאת, כותב המבקש במכתבו: "אבל אני עומד על עיקרם של דברים שלא הייתה זו חניית נכים וכי יש תמרורים סותרים. אין כל משמעות לעטיפה ועל כן לא נעברה כל עבירה ואדרבה זו הייתה טעות מלכתחילה להביאני לדיון..."

לטענת המבקש במכתבו הנ"ל, פנה לתובעת עם קבלת הדו"ח ובטרם הדיון בדרישה לבטל את הדו"ח מאותם טענות ותשובת התובעת הייתה כי עליו לפנות לעיריית בני-ברק לברר אם התמרורים חוקיים.

לטענת המבקש (במכתבו) התייצב בבית המשפט ביום 14/4/15 ולא התקיים דיון משום שלא נפתח תיק במזכירות בית המשפט. בהמשך זומן המבקש לדיון הקראה ביום 17/6/15.

המבקש טוען כי נגרם לו נזק המתבטא בבזבוז זמן והטרחתו לבית המשפט פעמיים, ובהמשך לכך מבקש "הוצאות הגנה ופיצוי על טרחה, איבוד זמן ועוגמת נפש" וזאת משום שלטענתו התביעה התרשלה בכך שהגישה נגדו כתב אישום ובכך שעמדתה כפי שהובאה ע"י התובע ביום הדיון בהקראה, הייתה להמשיך בניהול התיק.

בסיפא למכתבו רושם המבקש כי: "... אני סבור שאין לציור המעטפה שום משמעות, לא נעברה כל עבירה מהנימוקים שפורטו, ואדרבה על התובעת לפצות אותי בגין הוצאות משפט ועגמת נפש".

ביום הקבוע לשמיעת הוכחות (20/7/15), התייצב המבקש בבית המשפט. לא הייתה התייצבות לשוטר, שהוא עד התביעה היחידי, והתובע ביקש דחייה על מנת לזמן את השוטר. דבריו של המבקש בתגובה לכך נרשמו בהרחבה בפרוטוקול, בעמוד 2, בין השורות 10 עד 18, המבקש עמד על כך שלא ביצע כל עבירה וביקש זיכוי.

בהמשך לכך, הוריתי על זיכוי של המבקש מחמת הספק.

מצאתי כי מאחר וכנגד המבקש עד תביעה אחד בלבד שזומן כדי ולא התייצב, ולא נמסר כל טעם מניח את הדעת לאי התייצבות זו, ולאחר ששמעתי את טענות המבקש העומד על חפותו ובהתחשב גם בתמונות שצרף לבית המשפט, הרי שאני רואה באי התייצבותו של עד התביעה משום ויתור על טענותיו כנגד המבקש. מאחר ולא נשמעו ראיות, נקבע הזיכוי מחמת ספק.

המבקש פנה בערעור לבית המשפט המחוזי וביקש כי בית המשפט המחוזי יתקן את החלטתי ויקבע כי הזיכוי הינו זיכוי "מוחלט" ולא זיכוי "מחמת הספק" וכן עתר להוצאות.

בית המשפט המחוזי, כב' השופט רענן בן יוסף, בעפ"ת 8300-09-15 דחה את הערעור על שני ראשיו.

יחד עם זאת, מאחר ומצא כי המבקש לא עתר בפרוטוקול בפני להוצאות, למרות שבמכתבו שצורף כאמור לבית המשפט בטרם הדיון ולפני ישיבת ההוכחות עתר להוצאות, הרי שביקש בית המשפט המחוזי לציין כי: "אומר שסעיף 80 לחוק העונשין תשל"ז - 1977, אינו קובע מועד להגשת בקשה על פיו ועדיין, לפחות באופן תיאורטי, פתוחה הדרך למערער לפנות לבית המשפט קמא בבקשה מתאימה".

ומכאן, הבקשה שבפני.

עינתי בבקשה ומצאתי כי המבקש טוען כי נגרמו לו הוצאות משפט, עוגמת נפש, הפסד ימי עבודה, וטרחה רבה, כל זאת בגין רישום הדו"ח אשר לטענתו לא היה לו מקום מלכתחילה, מאחר ולא בוצעה העבירה וכן מאחר ובמקום מוצבים תמרורים מבלבלים וסותרים, וכן במיוחד מאחר והמבקש פנה מראש, ביקש לבטל את הדו"ח ונענה שלא לעניין (הופנה לבדיקת חוקיות הצבת התמרורים בעיריית בני-ברק). לטענתו הוא זכאי עקב כך, ועקב זיכוי בתיק להוצאות.

לכך מוסיף המבקש וטוען כי גם העובדה שהתביעה המשטרית הגישה את כתב האישום וכן בחרה לנהל את התיק גם לאחר שנשמעו בבית המשפט בהרחבה טענותיו כנגד הדו"ח, יש בה משום התנהגות שרירותית של המאשימה ועל כן יש לחייבה בהוצאות.

לטענת המשיבה, אין מקום להטיל עליה הוצאות כלל, שכן הנאשם זוכה רק בשל העובדה שעד התביעה לא התייצב, זיכוי היה מחמת הספק ולפנים משורת הדין.

התובע ציין כי התמונות שבידי המבקש הוצגו פעמיים לתובע שנכח באולם ביהמ"ש ואף הוצגו בחלקן לדברי המבקש בעצמו למשטרה לאחר קבלת הדו"ח ובטרם הגשתו לבית המשפט, טענותיו של המבקש נבדקו ונבחנו על ידי הממונים על התביעה המשטרית, ובכל זאת עמדת התביעה הייתה על בסיס עדות השוטר והראיות שבידיה, כי נעברה עבירה וכי קיימות ראיות לכאורה להוכחת כתב האישום ומכאן עמדתה להמשיך ניהול ההוכחות בתיק זה.

לטענת המשיבה היה בידיה יסוד סביר להניח כי בוצעה עבירה, באופן הנדרש כדי להגיש את כתב האישום, ואף לאחר שנבדקו טענות המבקש, היו ראיות לכאורה מספיקות לצורך ניהול התיק.

יודגש כי הטענה המרכזית מצד המשיבה היא כי טענותיו של המבקש נבחנו, המבקש נענה לפנייתו וכן עמדת המשיבה היא כי נוכח מכלול חומר הראיות קיים פוטנציאל להרשעה על פי דין, כזה שהצדיק המשך ניהול ההוכחות, וכך פעלה המשיבה.

דין והכרעה

סעיף 80(א) לחוק העונשין מונה שתי עילות המצדיקות פסיקת פיצויים והוצאות - האחת, כי "לא היה יסוד להאשמה", והשנייה, "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". הנטל להוכחת קיום העילות רובץ על המבקש.

נקבע בפסיקה כי פסיקת הוצאות בעילה שעניינה כי "לא היה יסוד האשמה" תעשה אך במקרים מצומצמים וחריגים וכי המרחב הפרשני של בית המשפט במסגרת עילה זו מוגבל יחסית. מדובר במקרים של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת.

ראה: ע"פ 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 73, 106-107 (2002), [להלן: "ענין דבש"].

בענין דבש הנ"ל, נקבע כי מבחנה של עילה זו הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהייתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום.

בפסיקת בית משפט העליון בע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל [פורסם במאגרים] (15.1.2013), הודגש כי

הערכת התשתית העובדתית הלכאורית תעשה מנקודת מבט של "סיכוי סביר להרשעה":

"המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן 'להפעיל' את סעיף 80 לחוק העונשין (דהיינו שמי שזוכה - לא היה יסוד לאשמתו), הוא מבחן 'התובע הסביר' ו'הסיכוי הסביר להרשעה'. בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהיתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום... הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר... מדובר איפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת... מטבע הדברים התממשות עילה זו צפויה להיות נדירה..."

ועוד, על פי ההלכה הפסוקה, הדגש במבחן "הסיכוי הסביר להרשעה" מושם על שיקול דעת המאשימה ולא על מחדלי החקירה המשטרית.

[ע"פ 1042/13 עובדיה קקון נ' מדינת ישראל [פורסם במאגרים] (18.06.14)].

בהקשר זה, במקרה דנן, מאחר והטענה המרכזית של המבקש היא כי התמרורים במקום מבלבלים, וכן מאחר והמבקש בהגישו תיקן את כפירתו במכתב ששלח לבית המשפט ביום 29.09.15 וציין בפירושו כי חנה על המעטפת, ניתן לומר כי היה בסיס לנציג המאשימה לקבוע כי קיים סיכוי סביר להרשעה, ומכאן שעמדת המאשימה להמשיך ניהול ההוכחות בתיק סבירה בעיני.

אינני מקבל את טענת המבקש כי "תובע סביר" היה מתרשם כי אין כל סיכוי להרשעה.

לא למותר לציין כי בישיבת ההקראה, הערתי למבקש כי מדובר בעבירות מסוג אחריות קפידה וכן כי האפשרות העומדת בפניו היא לנהל הוכחות בתיק.

ביום שנקבע לשמיעת הוכחות לא התייצב השוטר, עד התביעה. לאחר שהערתי למאשימה כי מדובר בפעם שלישית שהמבקש מתייצב בבית המשפט ובנסיבות כמתואר, התובע ביקש דחיה על מנת לאתר את העד ובקשתו נדחתה.

עמדת המאשימה הייתה לאורך כל הדרך כי קיימות ראיות לכאורה וזיכוי של הנאשם נבע אך ורק משום החלטתי שלא להטריחו פעם שלישית לבית המשפט, לאור העובדה כי עד התביעה לא התייצב.

מכל האמור, מצאתי כי לא התקיים בהתנהגותה של התביעה המשטרית כל רכיב של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת, כפי שנקבע בפרשת "דבש".

ברע"פ 4121/09 שגיא נ' מדינת ישראל, [פורסם במאגרים] (27.10.10), סקר בית המשפט העליון את ההלכה הנוהגת באשר להטלת הוצאות הגנת נאשם על המדינה, בהקשר להליך בבית המשפט לתעבורה וקבע כך:

"מנוסח סעיף 80 לחוק העונשין עולות שתי עילות שבהתקיימן עשוי נאשם אשר זוכה בדין לזכות בפיצוי. העילה האחת, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, ואילו השניה עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" ... אולם חשוב להדגיש כי "גם מי שחלף על פני אחת משתי משוכות אלה אינו זכאי לפיצוי אוטומטי. לשון הסעיף קובעת כי בית המשפט 'רשאי (...) לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מאסרו או מעצרו". . סעיף זה הוא אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכלל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו... הליך פלילי מביא עמו פעמים רבות גם פגיעה בקניינו של הנאשם, באשר הוא כרוך ברגיל בעלויות כספיות ניכרות, בין אם על שום הצורך לממן את הוצאות ההגנה המשפטית, בין אם לאור פגיעה אפשרית ביכולת ההשתכרות של הנאשם, לאורך המשפט ולפעמים גם לאחריו. מאידך, יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

בית המשפט העליון קבע כי :

"העילה כי "לא היה יסוד להאשמה" היא עילה מתוחמת צרה ודווקנית ביותר. הטוען לקיומה של עילה זו צריך להוכיח "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" בהעמדתו לדין ולא די בחוסר סבירות סתם .. גישתו של בית משפט זה היא שלרשויות התביעה מרחב שיקול דעת רחב ביותר בבחינת הראיות, ולכן התערבותו של בית משפט זה בשיקול הדעת של רשויות התביעה בדבר חומר הראיות תהא מצומצמת מאד, ותתאפשר רק מקום בו העמדה בדבר משקל הראיות תהא בלתי סבירה בעליל ובאופן קיצוני".

במקרה שבנדון, לא מצאתי "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" ברישום הדו"ח למבקש.

בית המשפט לא נחשף אמנם לחומר הראיות, אך לא תיתכן מחלוקת כי השוטר רשם דו"ח לרכבו של המבקש, בגין העבירה לאחר, שכפי הנראה, התרשם כי המבקש עבר את העבירה שיוחסה לו בדו"ח.

אין בעובדה כי המבקש כפר בעבירה המיוחסת לו, או בטענותיו של המבקש, כדי להשמיט כליל את יסוד הסבירות בעצם רישום הדו"ח במקום על ידי השוטר.

לא הוצגו כל ראיות ולא נקבע פוזיטיבית כי המבקש אכן לא עבר עבירה. זיכוי של המבקש נבע מנימוקים כמתואר, נוכח העובדה כי עד התביעה לא התייצב ועל מנת לגרום לטרח נוספת למבקש בזימון נוסף לבית המשפט.

לא מן הנמנע כי לו היה בית המשפט נחשף לראיות התביעה, היה המבקש מורשע בדין.

נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות:

לגבי העילה השנייה, קיומן של "נסיבות אחרות" המצדיקות פסיקת הוצאות - נפסק כי זו עילה המתאפיינת בעמימות מכוונת, אשר מותירה בידי ביהמ"ש מתחם רחב של שיקול דעת בהפעלתה.

בעניין דבש חילק בית המשפט העליון את סוגי השיקולים המנחים את בית המשפט בבואו לפסוק פיצוי בעילה זו לשלוש קבוצות: נסיבות הנוגעות להליכי המשפט בכללם ; אופי זיכיו של הנאשם (זיכוי מוחלט או מחמת הספק) ; ונסיבותיו האישיות של הנאשם (נסיבות חיצוניות למשפט).

לא מצאתי בנסיבות המקרה כל עילה המצדיקה פיצוי המבקש בגין ההליך שהתנהל בפני.

המבקש התייצב בבית המשפט פעם אחת, לישיבת הקראה בה כפר, והתיק נקבע להוכחות, מועד בו התייצב המבקש פעם שניה.

בית המשפט העליון בעניין שגיא [רע"פ 4121/09 הנ"ל] מציין כי ההליך בבית המשפט לתעבורה מצוי ברף התחתון של פגיעה בזכויותיו של נאשם.

ועוד נקבע כי:

"בסיכומי של דבר, חשוב לחזור ולהדגיש כי סעיף 80 נוקט בנוסח כי בית המשפט "רשאי" לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו. המילה רשאי איננה בגדר סרח עודף מילולי מיותר, היא באה לסייג ולהקנות לבית המשפט שיקול דעת בגדרי סעיף 80, בו שיקולים רבים מתחרים על הבכורה, ולמתן הפיצוי יכולות להיות השלכות רוחב שיש להביא בכלל חשבון".

נוכח השלב שבו זוכה הנאשם, מאחר ומצאתי כי היה בסיס לכאורה לשוטר לרשום את הדו"ח, מאחר והתרשם ככל הנראה כי בוצעה עבירה, מאחר ולאחר שבחנתי את אופן התנהלות התביעה המשטרתית בעניינו של המבקש, לא מצאתי כי יש בה משום זדון או חוסר תום לב או אף רשלנות קיצונית, אני מוצא כי לא מתקיימות הנסיבות המיוחדות הקבועות בדין אשר מצדיקות פסיקת פיצויים למבקש.

המבקש עותר לפיצוי באופן כללי לקבל הוצאות משפט, עוגמת נפש, הפסד ימי עבודה, טרחה רבה וכו' אולם לא ציין סכום תביעתו ולא פרט הוצאותיו ולא תמך טענותיו במסמכים.

השאלה שבפני נוגעת לפסיקת הוצאות, ולא מעבר לכך. פסיקת הוצאות הינה חריג בחוק כמפורט לעיל בהרחבה, ובסיכומי של דבר הגעתי לכלל מסקנה כמפורט לעיל, כי אין הצדקה מספקת בנסיבותיו של מקרה זה, לפסיקת הוצאות לנאשם.

סיכום והחלטה:

לאחר שעיינתי בבקשה ובנימוקיה ולאחר שקראתי היטב את החלטת ביהמ"ש המחוזי בעניינו של המבקש כאמור, אני סבור כי הבקשה אינה עומדת בקריטריונים הקבועים בסעיף 80 לחוק העונשין בשתי החלופות המנויות בו, ומשום כך לא מצאתי להורות כלל על פסיקת פיצויים לטובת המבקש.

סיכומי של דבר, בנסיבות שפורטו לעיל, ומכל הטעמים המנויים בגוף ההחלטה, לא מצאתי כל טעם המצדיק הטלת הוצאות על המשיבה.

לאור כל האמור לעיל, הבקשה נדחית.

מזכירות תעביר העתק החלטתי לצדדים ובכלל זה לידי המבקש.

מודע למבקש על זכותו לפנות בערר על החלטה זו אל ביהמ"ש המחוזי בתל אביב.

ניתנה היום, ז' חשוון תשע"ו, 20 אוקטובר 2015, בהעדר הצדדים.